

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Grzegorzcyk

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Starosty L.

przy uczestnictwie U. K.

o wpis,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 października 2018 r.,

zażalenia uczestniczki

na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt IV Ca [...],

1) oddała zażalenie,

**2) zasądza od uczestniczki U. K. na rzecz Skarbu Państwa -
Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2018 r. Sąd Okręgowy w W. odrzucił skargę kasacyjną uczestniczki U. K. od postanowienia tego Sądu z dnia 14 marca

2018 r., uznając, że jest ona niedopuszczalna, jako wniesiona w sprawie o wpis ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu.

W zażaleniu na to orzeczenie uczestniczka, wnosząc o jego uchylenie, zarzuciła naruszenie art. 519¹ § 1 w zw. z art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 5 k.c.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawca wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku lub umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie – w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego – przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Sprawy o wpis w księdze wieczystej są sprawami z zakresu prawa rzeczowego w rozumieniu tego uregulowania.

Zasadność zażalenia uzależniona jest od rozstrzygnięcia kwestii, czy postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 14 marca 2018 r. jest postanowieniem co do istoty sprawy kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c.

Przyjmuje się, że pod pojęciem „istoty sprawy” należy rozumieć przesłanki materialnoprawne wniosku o wpis (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 r., V CZ 59/13, nie publ. i z dnia 26 marca 2015 r., V CZ 4/15, nie publ.). Taki charakter mają orzeczenia rozstrzygające o zasadności żądania wnioskodawcy udzielenia ochrony prawnej przez potwierdzenie jego praw rzeczowych, ukształtowanie ich, jeżeli przepis tego wymaga albo wzmocnienie skuteczności praw osobistych i roszczeń.

Rozstrzygnięciem co do istoty sprawy nie są natomiast wpisy ostrzeżeń i wzmianek o charakterze wypadkowym, zabezpieczające prawidłowy tok postępowania wieczystoksięgowego lub innego albo zabezpieczające skuteczność orzeczenia. Wynika to z faktu, że wpis pełni w takim wypadku funkcję zabezpieczającą, nie kładzie kresu czynnościom w zakresie uprawnień

podmiotowych związanych z ustrojem ksiąg wieczystych i nie powoduje zmiany ujawnionych w księdze wieczystej praw podmiotowych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1997 r., I CKN 31/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 55, z dnia 15 stycznia 1997 r., III CZP 1/97, OSNC 1997, nr 4, poz. 37, z dnia 4 lutego 1997r., III CKN 41/96, OSNC 1997, nr 5, poz.67, z dnia 17 czerwca 1997 r., III CKN 7/97, nie publ., z dnia 17 września 1997 r., II CKN 305/97, nie publ., z dnia 27 października 1998r., III CKN 8/98, OSNC 1999, nr 3, poz. 65, z dnia 22 czerwca 2001 r., V CZ 91/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 25, z dnia 11 grudnia 2001 r., IV CKN 450/01, nie publ., z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 128/02, nie publ., z dnia 29 czerwca 2004 r., II CK 541/03, OSNC 2005, nr 6, poz. 112, z dnia 29 czerwca 2012 r., II CZ 94/12, nie publ., z dnia 20 grudnia 2012 r., IV CSK 207/12, nie publ., z dnia 17 lipca 2013 r., V CSK 479/12, nie publ., z dnia 13 listopada 2014 r., V CZ 76/14, nie publ, z dnia 24 września 2015 r., V CSK 690/14, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 38., z dnia 28 września 2016 r., III CZ 34/16, nie publ., z dnia 8 grudnia 2016 r., III CZ 56/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., III CSK 118/17, nie publ., z dnia 23 marca 2018 r., II CZ 11/18, nie publ., i z dnia 14 czerwca 2018 r., V CSK 362/17, nie publ.).

W niniejszej sprawie wnioskodawca Skarb Państwa – Starosta L. domagał się wpisu ostrzeżenia o toczącym się postępowaniu (w sprawie I Ns [...] Sądu Rejonowego w L. z jego wniosku o stwierdzenie, że Skarb Państwa na podstawie art. 34 ust. 1 lit. a dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. Nr 13, poz. 87 ze zm.) nabył z mocy prawa z dniem 1 stycznia 1956r. własność nieruchomości opuszczonej, której właścicielem był M. P.) - na podstawie postanowienia z dnia 18 kwietnia 2017r. wydanego przez Sąd Rejonowy w L. o udzieleniu zabezpieczenia przez wpis ostrzeżenia w księdze wieczystej [...]. Dokonany wpis pełni więc funkcję zabezpieczającą, a postępowanie wieczystoksięgowe ma charakter realizacyjny (wykonawczy) w stosunku do postępowania zabezpieczającego (art. 755 § 1 pkt 5 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1007, ze zm.).

Oceny tej nie zmienia akcentowana w zażaleniu okoliczność, że skarżąca nie jest uczestnikiem postępowania, w którym doszło do wydania postanowienia

zabezpieczającego stanowiącego podstawę wpisu, a H. L., przy uczestnictwie którego postanowienie to wydano, nie jest właścicielem nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr [...]. Istota zarzutów zażalenia sprowadza się, w tym zakresie, do kwestionowania merytorycznych podstaw wpisu, a nie dostarcza argumentów na rzecz dopuszczalności skargi kasacyjnej. Skarżąca zmierza bowiem do wykazywania, że postanowienie zabezpieczające nie może być podstawą wpisu w stosunku do podmiotu, który nie jest uczestnikiem postępowania w sprawie, w której doszło do jego wydania, a sąd wieczystoksięgowy nie powinien dokonywać wpisu ostrzeżenia na podstawie postanowienia zabezpieczającego w stosunku do podmiotu, który nie jest aktualnie właścicielem nieruchomości. Problematyka merytorycznej zasadności rozstrzygnięcia uwzględniającego wniosek i oddalającego apelację skarżącej nie może jednak podlegać badaniu w ramach zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Uczestniczące w toku postępowania wieczystoksięgowego zostało zagwarantowane dwuinstancyjne postępowanie sądowe. Artykuł 5 k.c. nie może natomiast kreować uprawnień skarżącej do wniesienia skargi kasacyjnej.

Ubocznie zauważenia wymaga, że zasadność wpisów do księgi wieczystej w postępowaniu wieczystoksięgowym nie podlega badaniu z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Dzieje się tak z racji ograniczonej kognicji sądu w tym postępowaniu i sformalizowania jego toku (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2016 r., IV CSK 257/15, nie publ., z dnia 3 sierpnia 2006 r., IV CSK 113/06, MoP 2006, nr 17, poz. 903, z dnia 29 czerwca 2004 r., II CSK 397/03, nie publ., z dnia 8 października 1965 r., I CR 265/65, OSNC 1966, nr 7-8, poz. 123, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2013 r., III CSK 75/12, nie publ., i z dnia 23 sierpnia 2012 r., II CZ 94/12, nie publ.).

Z przytoczonych względów na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnięto na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22

października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018, poz. 265).

aj